6. Nýstárleg tillaga Runka í Rauðhólum í áfengismálunum. Svartadauðaskipsskrokkurinn á Rauðavatni.

---

6 renningar

Ef ég man rétt, þá mun það hafa verið
síðastl. haust, sem ég öðlaðist þá vissu
við það að kynnast „Daglega lífinu", sem
landið í þá sjálflegu nauðsyn, að út-
sölustöðum vínverslunarinnar sé dreift
um höfuðstað landsins og að þeir séu
merktir með mismunandi bókstöfum
í stafrófsröð, svo að greiðari aðgangur
fáist almenningi til þess að ná sér í
„Svartadauða", þennan Bramalífs-Elexír
allra nauðþyrstra háskólagenginna
manna, barna þeirra og bágstaddra
afkomendur allra andbanninganna
[illegible] eigi hafa tíma ~~til~~ né
til föng, sem alls eigi hafa í þennan dýr-
tækifæri til þess að ná sér í þennan dýr-
mæta „metal" fyrir einar 20 þúsundir
króna, sér til aukinnar siðfágunar og alls
velsæmis í árshátíð þeirra á aðfangadegi
sjálfrar Kyndilmessunnar.

Þótt ég vandi að viðurkenna, að þessi hugul-
sama uppástunga um dreifingu og skiftingu
útsölustaða vínverslunarinnar sé í alla
staði nauðsynleg, holl og heilsusamleg
„en hlut eiga að máli", hefi ég
öðrum þeim, tillögu fram að færa í
þó aðra og róttækari tillögu fram að færa í
málinu og hún er sú: Að bæjarstjórn
gatnastjórn kaupi gamlan og aflóga
skipsskrokk — hann má vera mastralaus — og
leggi honum hér í „nauningar" eða við
akkeri á Rauðavatn, nokkurskonar
„Svartadauða-Tank" er selji nokkrar
þúsundir uxahöfða „Svartadauða" og að

út frá tanki þessum séu svo lagðar
ein eða tvær höfuðleiðslur til höfuð-
staðarins með gildum krana og mörg-
um smærri auka-krönum, er hafðir séu
á hverju einasta heimili í bænum, við
höfðalag hvers einasta barns og há-
skólastúdenta, svo eigi þurfi annað en
rétta fram hönd sína að krananum til
þess að fá sér „bragð" eftir þörfum.
„Svartadauðamælir" sé hafður við hvern
heima-krana og á honum lesið eins og
á hitaveitu- og rafmagnsmælana nú,
mánaðarlega, síðan greiði neytandinn
„Svartadauðaskatt" sinn eftir því sem þeir
segja, að ~~[illegible]~~ viðlögðu lögtaki, eins
og þegar um vangreidda skatta, sveitar-
útsvör og kirkjugjöld er að ræða.
Aðal-álmurnar ætti að leggja þannig,
að önnur þeirra yrði sem næst miðbænum,
helzt í Austurstræti, en hin að háskólanum;
þaðan ætti svo allar smærri leiðslur að
liggja, eftir því sem áður er sagt, eða „inn
á hvert einasta heimili"; en gæta verður þess
vandlega, að engar rottur hafi [illegible] sína
í pípunum, því það mundi valda lystarleysi
neytanda og verða til skaða fyrir fyrirtækið
sjálft, en við því má miklu síður sjá, þar
sem þetta er eitt hið helzta „lífsviðurværi"
hans til þess að annast þinghöld öll,
allar nefndir og stóra, ráð öll og óráð,
hverju nafni sem nefnast.
Forstöðumann við „Svartadauðatankinn"
get ég eigi hugsað mér annan hæfilegri
en [illegible], sem er að hugsa um að

sleikja um stöðuna, svo fremi að honum
fylgi „lúxusbíll" til þess að skreppa við
og við í bæinn. Víkverji gæti verið við
aðra leiðsöluna riðinn frá, en við hina mætti
nota þann prófessorinn, sem lifir á „hraðstu
peningunum" einum saman.

Þetta yrði „ódýr rekstur", jafnvel þótt
gert sé ráð fyrir að „eyðslan" verði meiri
en áður og t.d. á stórhátíðum, veizluhöldum
á Borginni og á hástöðum kæmi hún að
fara fram úr 20 þúsundum fyrir hvert fyrirtæki.
Þ. stofnunar einstaka kvöld, þótt allt væri „í
lagi", enda yrði það ávinningur fyrir „reiðarann",
útlitsgjöldum, að hann yrði sem mestur.

En hvað hefði svo bæjarfélagið upp úr þessu?
Það hefði ánægjuna af því, að sjá nokkra
menn með glóðaraugu, fletta í „Tímanum"
og það ætti að vera nóg fyrir það, að hafa
stutt að því, að „Svarti landi" fengi að renna
óhindraður með öðru inn í mannvirkjanna
á blessuðum börnunum, sem landið eiga að
erfa og búa við þann skilgreind, sem þessi makki-
lega „Svartadauða"-stofnun hefir skapað þeim.

Af þessu má sjá — og skilst eftir á — að hér
hafi lifað menn, ég og Víkverji, sem hafi viljað
vanda þjóð sinni að því gagni, sem engir aðrir
nennu að brjóta heilann um, en hljóta að verða
þjóðfrægir fyrir hugdettur sínar og framkvæmdir.

Virðingarfyllst.

Runki í Rauðhólum.

4.

„Daglega lífið" flytur oss ýmiskonar sígild sannindi, eftir breytilegar lífsreglur og hátt-bragðsráð, sem oss væri holt að breyta eftir, þó við tökjum ekkert mark á þeim. Síðast í dag bendir það á alveg óþolandi fyrirkomulag úthlut-deilingu einna hinna helztu lífsþægindameðala [?] þjóðar-innar, þeirra, er hún hefir fengið að njóta sér til andlegrar og líkamlegrar hollustu um margra alda skeið, vínsölunnar, og bendir á ágætt ráð til úrbóta á því ófremdarástandi öllu: „Að útsölustöðum verði fjölgað, skipta bænum í hverfi og hafa t.d. útsölu í [?] stofnun [?] á hverjum stað." Vitanlega væri þetta þjóðráð hið mesta, en nú kem ég með tillögu sem er miklu betri og handhægari: Það ætti að hafa sér-leiðslu inn í hvert einasta hús í bænum.ˣ Henni ætti að koma fyrir við hliðina á hitaleiðslupípunum eða vatnsleiðslupípunum frá Gvendarbrunnum og ætti þetta að kosta lítið, þar er [?] í öllum götum gjörum [?] verður lokað, svo ekki þurfi að grafa upp allar götur bæjarins fyrir þessu, hinum dýrmæta „Svarta-dauða" handa börnum bæjarbúa til að [illegible]. En hvar ætti svo „uppsprettan" að vera? Haldið þið ekki að ég hafi einnig fundið ráð til þess að koma því líka vel fyrir: Það á að byggja eða fá sér svo stór-an skipsskrokk – Tankskip –, fylla hann af Svartadauða, hafa gildasta rörið út frá honum í eina alls-herjarskiftistöð hérna í Austurbænum, bezt væri að hún væri nál. Austurstræti miðju, og þaðan lægi svo allar pípurnar inn í hvert einasta hús. Þar sem væri settur upp vel fagur og fallegur krani, er opna mætti hvenær sem væri til þess að fá sér „bragð". Þetta ætti svo að standa í sambandi við sérstaka mæla – Svartadauðamæla – og greiða svo eftir því fyrir eyðsluna í hverjum mánuði eða

x með 250 gr. hraða [?] í kl.t. = 21 milj. 600 þús. lítra á dag xx

kannske aldrei, þegar „Dauðinn" væri farinn að venja á fólkið eins og gera má ráð fyrir að ætlast sé til.

Sjá menn nú ekki hvað hagræði væri að þessu? Menn gæti legið í bólum sínum, rétt hendi sinni í „Svartadauða-kranann" og fengið sér, konu sinni og krökkum sína spil-kornsins hverju til þess að „tekanöltina úr munninum á sér" strax sem vatnið væri í magni hverjum gróð matti, ramma í þetta, eins og fullan sýnt á með gró-slyppukoðinn og skátumögum um kaid og gengið væri inn bæjargöngum áður en farið væri að borða aðal-matinn", eins og kaupamaðurinn byrti þó forðum.

Og er vissum, að „borgarinn" í dag þyrfti einn fyri-gefur mér, að ég hefi notað mér hina snjöllu bank-ingu hans til þess að einn-um bæta hana, því hann hlýtur að sjá, að báðir stefnum við að sama marki og eftirsóttri úrlausn þessa mikilsvarðanda þjóðþrifamáls okkar Reykja höfuðstaðar, einkum blessaðra barnanna og það, sem líka má taka til greina: Við mundum komast við að verða troðin undir og kálf-beygju við dyrnar í áfengissölunni, enda yrði sú stofnun óþörf og leggðist niður. Ríkissjóður fengi ekki einungis slysastrokkinn, leiðslurnar úr kon-um og allt pípukerfið, lánaskrána og riðakana við borgara og það bráðlega, heldur og mögum sínum um meiri verzlunarvelta (Omsætning, Transaktion, Um-satz.) en nokkru sinni áður. Aðalmunur kæmi í stað

umsjónarmanna, ummerkjum, hoppatappa og Hingað (Faciliter, Leverumpen, Erleichteren) o.s.frv. H.ö.d: Hjálpar-áhald þyrfti engin, bara kraná og aftur krana og svo að geta rétt út hendina til þess að ná í „Dauðann" hvenær sem væri!

hversvegna hafa læknarnir aldrei komið með neinar tillögur sínar í þessu velferðarmáli þeirra (en einkum-gæti í starfi þeirra), gæti útvari ár engan fyrir þá, nýju síðan en áður. Þeir kæmu, á sínum tíma, annað fyrir komulag, lækna brennivínið, sem að einu varð þeim til mikils álits-auka og virðingar og um leið einhvers lítilsháttar hagnaðar, þeim, sem með kunnu að fara og nógsta alúð sýndu í sínu starfi sínu, en sem þó varð þeim skammgóður vermir í skó sinn, þegar bannöldin alls var liðin hjá.

Veiti þessar uppástungur mínar og hins háttvirta borgara dagsgöfgin læknar til greina með því fyrirkomulagi er ég hefi nú lýst, þá yrði það engu síður vatn, eða öllu heldur „landi“ á myllu lækna enn en brennivínið forðum, sem við þá var kennt. Þeir ég ráð fyrir að þeir skilji þetta án frekari skýringa og styðji mig og „borgarann“ í viðleitni okkar, en svo ég undirstriki það er það þetta:

Stór skipsskrokkur í höfninni eða þá í Rauðarvík, leiðslur þaðan inn í hvert einasta hús í bænum og brennivínskrana (hér: Svartadauða krana) við hvers manns rúm og hverja barnsvöggu. Þá ætti enn við kvefinu, brjóstveikingar, og flestum kvillum að liða við náðardyrnar né að sporti af himni til kolliandi brennivínsþorsta að fara á mis við þau einu gæði sem svokallað sálulíf getur veitt oss og börnum vorum; hin einustu lífsgæði sem vert er að sækjast eftir í daglegu lífi jarðneskrar tilveru vorrar, gæði, sem andbanningarnir gömlu vilja ekki láta oss njóta lífs við, gæði, sem þeir hafa
**) sjálfir fengið að njóta og vilja ~~[illegible]~~ af sínum mannkærleika sínum og án allrar eigingirni unna meðbræðrum sínum og börnum þeirra að njóta í sem ríkustum mæli. Sá maður er: Svartadauðamaðurinn við hvers manns rúm (í sólarhring ef það yrði 3 lítra á hvern í búkollinn)

**) það má fella niður úrbalkinn með fyrir. Samt það lagi